

Internetconsultatie besluit sterk beroepsonderwijs

JOB MBO, LAKS en Ouders & Onderwijs delen de wens van het kabinet om de overgang van het vmbo naar het mbo te verbeteren. De gedachte om dit via doorlopende leerlijnen te bewerkstelligen is voor de hand liggend. De toename in het aantal experimenten en ingeschreven leerlingen/studenten maakt duidelijk dat er belangstelling is voor deze leerlijnen en dat 'sterk beroepsonderwijs' in ieder geval in meer of mindere mate lijkt te slagen de geformuleerde doelen daadwerkelijk te verwezenlijken. Het nu voorliggende 'Besluit sterk beroepsonderwijs' maakt het mogelijk om jongeren daadwerkelijk in de doorlopende leerroute in te schrijven en zorgt te zijner tijd voor intrekking van het besluit experimenten doorlopende leerlijnen vmbo-mbo 2014-2022. Deze besluiten vloeien ons inziens logisch voort uit 'sterk beroepsonderwijs'.

'Sterk beroepsonderwijs' regelt dat een vmbo-school en een mbo-instelling samen doorlopende leerroutes vmbo-mbo kunnen vormgeven op verschillende niveaus (mbo 2, 3 en 4). Daarnaast regelt dit wetsvoorstel ook dat een vmbo-school en een mbo-instelling een geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding kunnen vormgeven, waarbij het mogelijk is om mbo niveau 2 af te ronden zonder het behalen van een vmbo-diploma. Echter wordt een aantal zaken in het besluit ten onrechte niet geregeld. Wij noemen:

- Een publiciteitscampagne om ouders en scholieren te wijzen op deze vernieuwingen in het (voorbereidend) beroepsonderwijs;
- Duidelijkheid over de interferentie tussen doorlopende leerlijnen en het eindexamenbesluit/regelgeving rond het programma van toetsen en afsluiten;
- Duidelijkheid over de kosten voor de leerling/student en diens ouders. Het vmbo is als funderend onderwijs immers gratis voor ouders, terwijl dat voor het mbo niet geldt;
- Onderzoek naar de consequenties van het afronden van mbo niveau 2 zonder vmbo-diploma. Hoe beïnvloedt dat de waarde en aantrekkelijkheid van het vmbo? Dit onderzoek dient in ieder geval gehouden te worden onder ouders, leerlingen, studenten en (v)mbo's.
- Duidelijkheid over de zeggenschap van ouders, leerlingen en studenten in de medezeggenschapsraad, studentenraad, leerlingenraad en ouderraad met betrekking tot hun inspraak over deze leerroutes;
- Duidelijkheid over hoe leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben (passend onderwijs) aanspraak op passend onderwijs kunnen doen gelden in deze leerroutes, nu het mbo geen passend onderwijs kent;

Uit de monitor *Doorlopende leerlijnen vmbo-mbo anno 2018* blijkt dat een doorlopende pedagogisch-didactische leerlijn, doorlopende LOB en doorlopende begeleiding bij de meeste doorlopende leerroutes die op dit moment worden aangeboden nog nauwelijks van de grond is gekomen.¹ Om de doorlopende leerroutes succesvol voor leerlingen, studenten en hun ouders/verzorgers te laten zijn, pleiten JOB MBO, LAKS en Ouders & Onderwijs in elk geval voor:

- Duidelijkheid en transparantie aan de start van de doorlopende leerroute

Leerlingen en hun ouders/verzorgers moeten reeds in het eerste leerjaar worden voorgelicht over de mogelijkheden en inhoud van de doorlopende leerroute(s) en dus al goed op de hoogte zijn voordat ze een keuze hoeven te maken. Daarnaast moeten ze goed worden begeleid bij het maken van de keuze voor het reguliere programma of een doorlopende leerroute in het tweede leerjaar. Het mag niet zo zijn leerlingen druk voelen om te kiezen voor een doorlopende leerroute, kortom dat de school leerlingen overhaalt deel te nemen aan een doorlopende leerroute, met het doel een klas vol te krijgen.

- Sterk LOB

Er dient zowel *voor* (in leerjaar 1 en 2 vmbo) als *tijdens* het traject geïnvesteerd te worden in goede Loopbaan Oriëntatie en Begeleiding (LOB). Het is belangrijk dat leerlingen/studenten een duidelijk aanspreekpunt hebben en dat er voor een goed LOB-programma wordt gezorgd. Het vroege keuzemoment zonder gedegen begeleiding baart JOB MBO, LAKS en Ouders & Onderwijs grote zorgen.

- Duidelijk kader wat betreft overstapmogelijkheden

Voor leerlingen, studenten en hun ouders moet het duidelijk zijn waar zij 'voor tekenen'. Er dient een duidelijk en transparant kader door de school opgesteld te worden wat betreft de overstapmogelijkheden (naar een andere doorlopende leerroute of naar de reguliere leerroute). Vooral bij de geïntegreerde leerroute bb-mbo2 dient dit uiterst zorgvuldig opgesteld te worden. Bij het opstellen hiervan pleiten we voor het betrekken van de leerlingenraad, de studentenraad, de ouderraad en de MR. Hier moet een borging worden ingebouwd tegen te grote regionale verschillen.

- Evaluatiemomenten tijdens leerroute

Bij goede begeleiding horen evaluatiemomenten. Wij pleiten voor drie vaste evaluatiemomenten tijdens de leerroute. Het is belangrijk om goed te luisteren naar de stem van de leerling/student die deze doorlopende leerroute volgt. Wat vinden zij goed gaan en wat zijn verbeterpunten? Gezien dit op veel scholen voor het eerst wordt vormgegeven,

¹ Doorlopende leerlijnen vmbo-mbo anno 2018. *Vierde monitor vakmanschap-, technologie- en beroepsroutes*. Amsterdam, mei 2019. Pagina 2.

vinden we het belangrijk dat er evaluatiemomenten zijn waarbij het programma kan worden verbeterd en bijgesteld. Dit kan bijvoorbeeld gaan over het lesaanbod, de snelheid van het programma en de mogelijkheden die het programma biedt.

- Doorlopende zorg en begeleiding

Doorlopende zorg en begeleiding is essentieel voor een geslaagde leerroute voor elke leerling. Scholen en instellingen dienen te investeren in tijd en ruimte om de zorg en begeleiding doorlopend te kunnen aanbieden. Hierbij is het belangrijk dat leerlingen, studenten en ouders weten waar ze terecht kunnen voor bepaalde zorgvragen of extra begeleiding.

- Welke rol speelt 'de regio' en wie draagt hier de verantwoordelijkheid?

In de memorie van toelichting op het wetsvoorstel staat: "de regio maakt afspraken over in welke profielen en opleidingen doorlopende leerroutes worden aangeboden".² 'De regio' is echter een onbepaald begrip. Zijn dit de scholen en instellingen in de regio? Zijn dit bedrijven en (semi-)overheden? Nog belangrijker: in hoeverre zijn regionale verschillen in opleiding voor hetzelfde diploma wenselijk en billijk?

Wij roepen u op in overleg met de belangenorganisaties (JOB MBO, LAKS en Ouders & Onderwijs) en de onderwijssectoren deze zaken (alsnog) te adresseren.

² Voorstel van Wet tot wijziging van onder andere de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet educatie en beroepsonderwijs en de Leerplichtwet 1969 in verband met de versterking van het beroepsonderwijs, door het wettelijk mogelijk maken van doorlopende leerroutes vmbo-mbo (sterk beroepsonderwijs). *Memorie van toelichting*. Pagina 28.